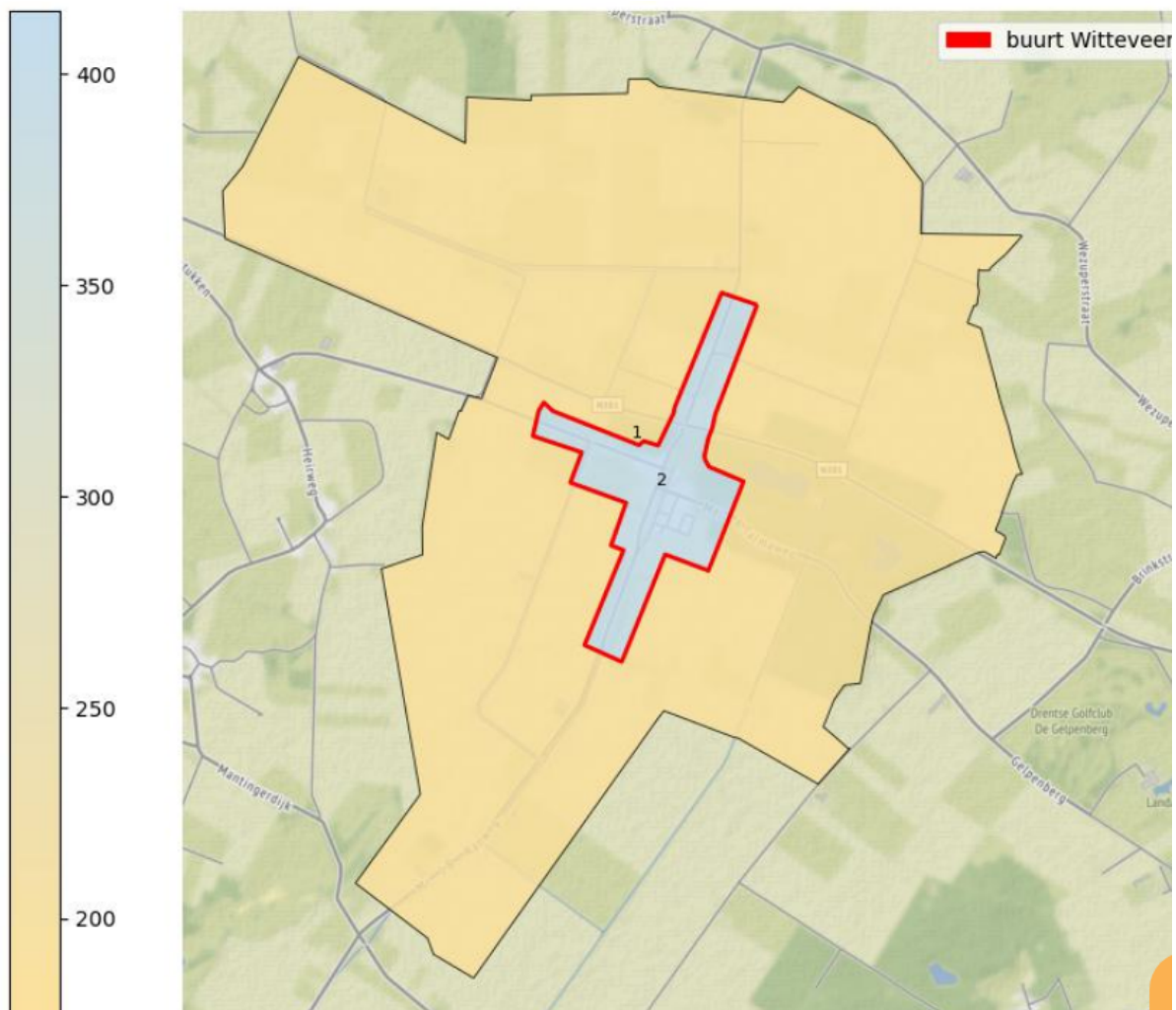

CONCEPT DORPSVISIE WITTEVEEN 2024-2030

Kaart van het dorp Witteveen met het aantal inwoners per buurt in 2023. 1: verspreide huizen Witteveen, 2: Witteveen.

Inleiding

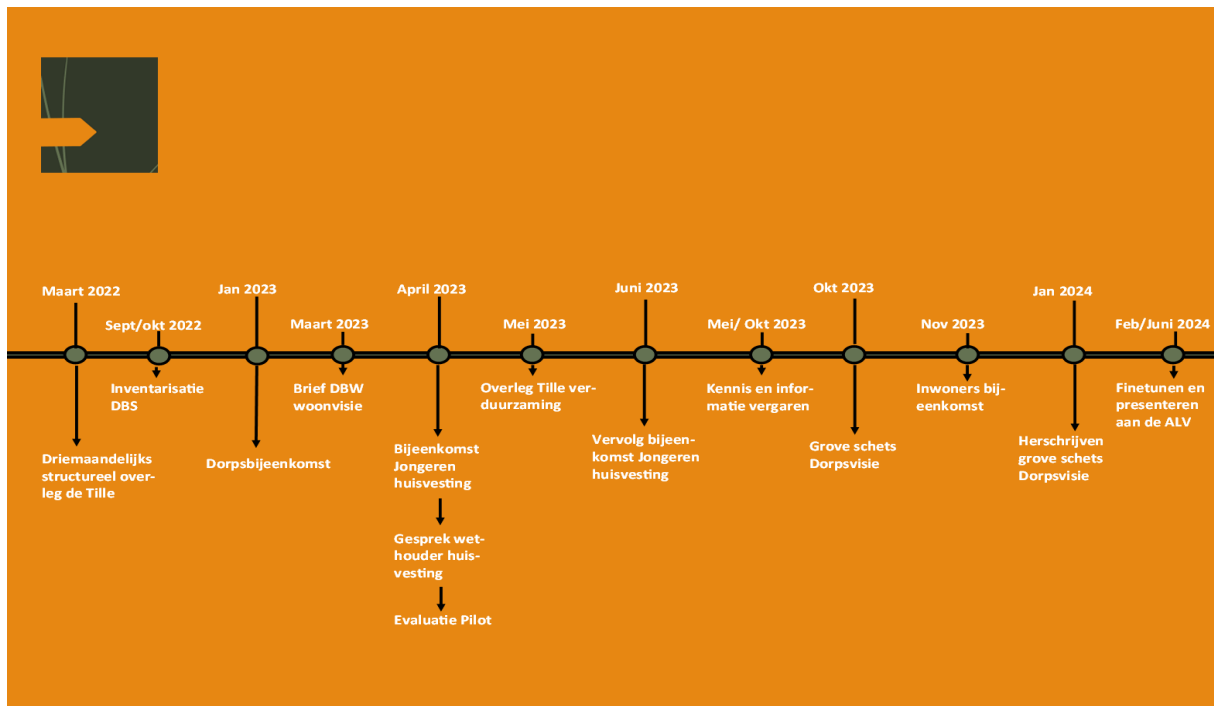
Waarom deze dorpsvisie ? In het kader van de Nederlandse (2017) en Europese (2019) Dorpsvernieuwingsprijs is veel geschreven over de leefbaarheid van ons mooie dorp.

Er zijn verschillende onderzoeken gedaan en bijeenkomsten geweest. Dat heeft o.a. geleid tot projecten zoals Naoberkracht, waarmee Witteveen zich laat zien als een sociaal dorp waar we met elkaars hulp en steun zo lang mogelijk willen en kunnen blijven wonen. Maar er is meer:

Met het oog op de toekomst en de diverse veranderde situaties is het noodzakelijk om ons opnieuw rekenschap te geven, waar we nu staan en waar we naar toe willen: wat is er nodig om een leefbaar dorp te zijn en te blijven voor verschillende generaties, van jong tot oud. Wat kunnen we als dorp zelf en welke hulp hebben we daarbij nodig van de overheid en andere maatschappelijke organisaties.

Dit is de eerste Dorpsvisie voor/van Witteveen en daarvoor is in januari 2023 een dorpsbijeenkomst georganiseerd waarbij de volgende onderwerpen als prioriteit door de inwoners van Witteveen zijn benoemd:

- Wonen,
- Het Dorpshuis,
- Op het sociaal Domein : Naoberkracht, Dorpsrestaurant, Jeugd,
- Vervoer en verkeer,
- Energietransitie.

Een dorpsvisie is nooit statisch, maar moet voortdurend aan de veranderende omstandigheden worden aangepast.

We maken nu een Dorpsvisie van 2024 tot 2030, maar jaarlijks kijkt Dorpsbelang naar de actuele ontwikkelingen en kunnen eventuele aanpassingen aan de ALV worden voorgelegd.

Huidige stand van zaken in Witteveen

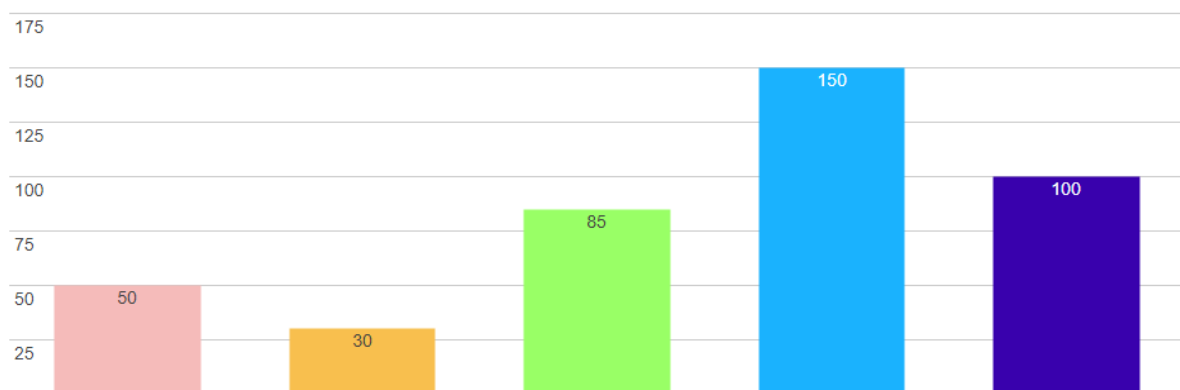
Het dorp Witteveen is circa 100 jaar geleden ontwikkeld (in het kader van de werkverschaffing) op één van de resterende woeste gronden in de provincie Drenthe. Het dorp werd zo ingericht dat de bewoners met behulp van de nieuwe vruchtbare gronden in hun eigen levensonderhoud konden voorzien. Momenteel telt Witteveen 248 huishoudens en heeft 415 inwoners (CBS cijfers 2023).

Uitgesplitst naar leeftijd (2022 en 2023)

	2022	2023
<15 jaar	12 %	12 %
15-25 jaar	10 %	8 %
25-45 jaar	20 %	20 %
65. jaar	40 %	36 %
>65 jaar	18 %	24 %

Gezien deze bevolkingssamenstelling is de verwachting gerechtvaardigd (en te zien in bovenstaande cijfers 2022 en 2023) dat de vergrijzing, zonder ingrijpen, zoals bijvoorbeeld huisvesting voor jongeren, in rap tempo zal toenemen.

Inwoners naar leeftijd in de buurt Witteveen [↗](#)

Bevolking, leeftijdsgroepen: aantal inwoners op 1 januari 2023 per leeftijdsgroep.

Witteveen is een sociaal dorp

Witteveen kenmerkt zich door bewoners die veel werk willen verzetten en actief zijn (doeners), en iedere keer valt weer op dat deze vrijwillige inzet groot is. We mogen erop vertrouwen dat dit in de toekomst ook zo zal blijven. Maar de werving voor het besturen van de verschillende organisaties wordt steeds moeizamer. En gezien de maatschappelijke ontwikkeling dat er steeds meer regie en inzet van inwoners en dorpen

wordt verwacht, is dit een nijpend probleem dat steeds groter gaat worden. Daar hebben wij in Witteveen jarenlang op geacteerd en wellicht kan/moet een oplossing gezocht worden in een andere (verenigingen)structuur waarbij meer bestuurlijke samenwerking wordt gezocht en nagestreefd.

Op dit moment zijn er in Witteveen 23 verenigingen en burgerinitiatieven actief. Er is echter nu al duidelijk merkbaar dat het werven van bestuursleden en vrijwilligers steeds moeizamer wordt. Het komt vaak voor dat het in zo'n kleine gemeenschap veelal op dezelfde mensen neerkomt.

Witteveen is een groen dorp

Bij de ontwikkeling van het dorp is veel oog geweest voor groen: er werd 165 hectare productiebos geplant, er is veel beplanting rond boerderijen en wegen en er is een brink (de sigaar) aangelegd. Anno 2023 kunnen we zeggen dat Witteveen een groen dorp is.

Door de inwoners van Witteveen is een Dorpsommetje van 5 km gerealiseerd, er loopt een knapzakroute door het dorp en er zijn fietsknooppunten. In het Witteveense bos loopt ook een prachtige wandelroute van ongeveer 5,5 km. Er staat halverwege deze route een mooie vogel-kijk- hut. De groep enthousiaste vrijwilligers die hier actief in zijn, hebben de afgelopen jaren in de kern van het dorp (bij het dorps huis en bij het viaduct) een zgn. voedelbossie aangelegd, wat naar verwachting vanaf 2024 oogst zal gaan opbrengen.

Steeds minder voorzieningen in Witteveen

De voorzieningen die in de vorige eeuw in Witteveen zijn ontwikkeld (zoals winkels, een school, openbaar vervoer) zijn grotendeels verdwenen.

Het winkelbestand is volledig verdwenen maar we hebben nog wel een "rijdende winkel".

De school is, dankzij onze inzet, als Regio-school behouden voor Witteveen en we hebben nog een dorps huis met een gymzaal.

Het openbaar vervoer is weg.

Voor de leefbaarheid van het dorp is het van belang alternatieven voor het wegvallen van deze voorzieningen te ontwikkelen en wat er is, te behouden.

Niet terug maar vooruit

Al vanaf 2009 anticipeert Witteveen op de veranderde bevolkingssamenstelling. Ontgroening en vergrijzing gaan in Witteveen hand in hand. Door de jaren heen zijn er veel initiatieven ontwikkeld om ons dorp leefbaar te houden en toekomstbestendig te maken. Zo is er veel energie gestoken in het oprichten en behouden van de Regio-school, de Wenteling, in samenwerking met de Broekstreek. Het oprichten van een jeugdelftal, in eerste instantie samen met voetbalverenigingen uit Nieuw-Balinge en Witteveen om te komen tot een levensvatbare club, heeft geresulteerd in de oprichting van WNBC '09 (Witteveen-Nieuw-Balinge-Broekstreek-Combinatie). Ook door de toestroom uit de Broekstreek van jeugdleden.

Er is veel tijd en energie gestoken in wat inmiddels bekend staat als het project Naoberkracht. Eerst met verworven fondsen en daarna financieel van harte gesteund door de Gemeente Midden Drenthe. Doel van Naoberkracht is in zijn algemeenheid het contact en de ontmoeting tussen dorpsbewoners te bevorderen, waardoor er meerdere netwerken ontstaan, ook op het gebied van zorg en welzijn.

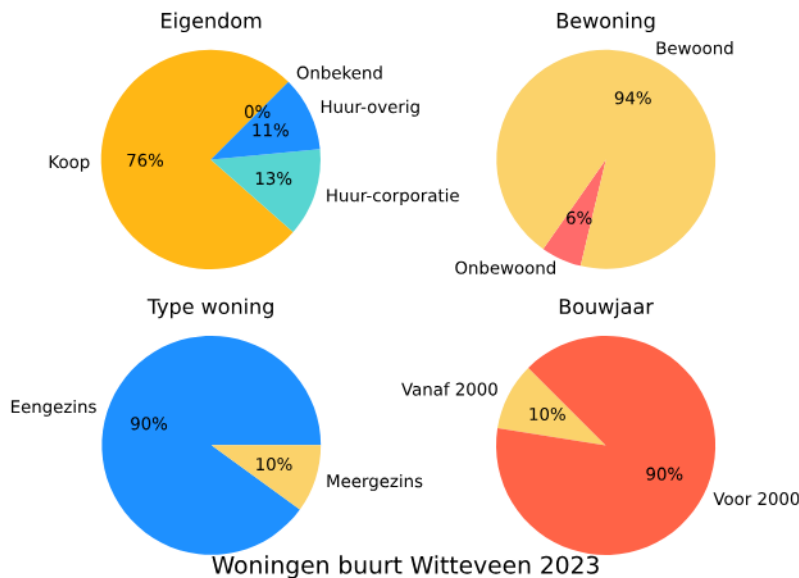
Wonen in Witteveen

Voor een toekomstbestendig dorp is een gevarieerd woonaanbod van levensbelang. Om een evenwichtige bevolkingssamenstelling te krijgen is het noodzakelijk dat er meer voor jongeren/starters gebouwd kan worden. Het merendeel van de woningen zijn koopwoningen en het aanbod van goede huurwoningen is daarmee beperkt. Om jongeren/starters voor het dorp te behouden zou het aantal huurwoningen zeker uitgebreid moeten worden, dan wel de mogelijkheid voor de bouw van koopwoningen betaalbaar voor jongeren/starters. Dit heeft Dorpsbelang

verwoord in een reactie op de woonvisie van de Gemeente Midden-Drenthe. In deze woonvisie is helaas in uitbreiding van mogelijke woningbouw in Witteveen niet, op korte termijn, voorzien. Gezien dit meestal langdurige trajecten betreft, zullen we wel aan de gemeente een lijst met mogelijke bouwlocaties aanleveren. We hebben de verwachting dat we in 2024 in gesprek met de gemeente over concrete plannen aan de slag kunnen. In aanloop hier naar toe, willen we de mogelijkheden van diverse woonvormen onderzoeken, hierbij valt te denken aan o.a. intergenerationele woonvormen in combinatie met starterswoningen.

Woningkenmerken [↗](#)

Er zijn 192 woningen in de buurt Witteveen.

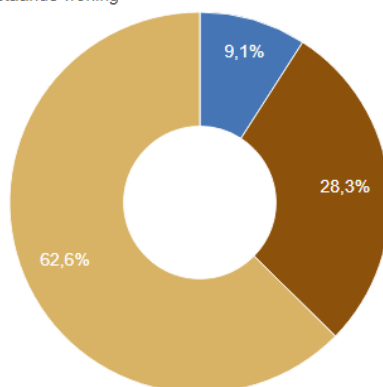
De vier bovenstaande taartdiagrammen tonen het percentage woningen naar eigendom-, bewoning-, type- en bouwperiode.

In Witteveen zijn op dit moment in het totaal 248 woningen (kern en buitengebied), waarvan 76% koopwoningen, 13% huur van de woningbouwvereniging (Woonservice) en 11% huur, overig.

Soorten woningen [↗](#)

Vrijstaande woningen komen het meeste voor in de buurt Witteveen: er zijn 124 adressen met het woningtype vrijstaande woning.

● Appartement ● Tweeonder1kap ● Vrijstaande woning

Bovenstaand taartdiagram toont het aantal en percentage woningen naar type in de buurt Witteveen.

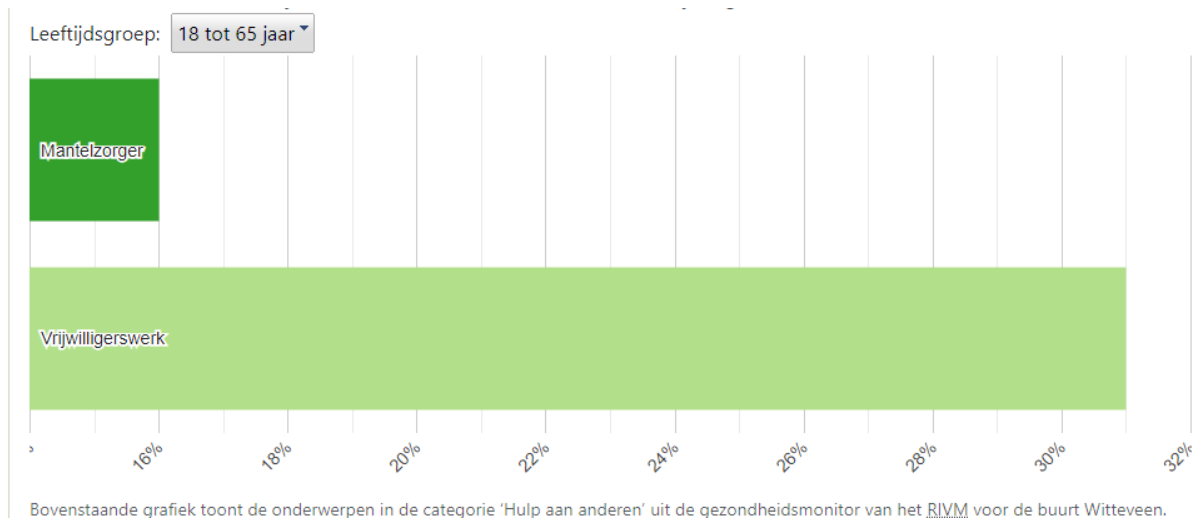
Met en voor elkaar: Naoberkracht, Dorpsrestaurant, Jeugd

Sinds 2011 is in Witteveen al gestart met een inventarisatie van wat er door 60 plussers als noodzakelijk werd geacht om zelfstandig te kunnen blijven wonen in Witteveen. Daaruit is o.a. de “Dorpshuiskamer” voortgekomen, waar de mogelijkheid is elkaar te ontmoeten en contact met elkaar te onderhouden. Elke woensdagochtend is de Dorpshuiskamer geopend en wordt gerund door een groep gastvrouwen/heren vrijwilligers. Inmiddels toegankelijk voor jong en oud. Er wordt wekelijks een lichte lunch verzorgd door de vrijwilligers. Iedere maand wordt door een gast (vaak een dorpsbewoner of een ex-dorpsbewoner) een lezing verzorgd over zeer uiteenlopende onderwerpen. Iedere eerste woensdagochtend is er een creatieve bijeenkomst. De initiatieven komen uit de groep bezoekers, in wisselende samenstelling, zelf voort. De Dorpshuiskamer is inmiddels onderdeel van Stichting Dorpshuis De Tille.

Ook is het project “Naoberkracht” in 2016 uit deze inventarisatie geboren, doel:

- Het versterken van de eigen netwerken, daardoor het vergroten van de sociale samenhang en leefbaarheid,
- Het stimuleren en organiseren van informele zorg en welzijn,

- Onderzoeken wat de reikwijdte van de informele inzet is, en zoeken naar verbinding van informele met formele zorg,
- Ondersteuning en het realiseren van (nieuwe) collectieve voorzieningen.

Met als gevolg een organisatie die alle aanwezige talenten in het dorp met elkaar verbindt, Naoberkracht, waardoor het mogelijk wordt gemaakt, zolang men wenst, in het dorp te kunnen blijven wonen. De kern van Naoberkracht wordt gevormd door twee vrijwillige dorpsgenoten (Duo) die tegen een kleine financiële vergoeding deze taak op zich hebben genomen. Zij hebben in 2 jaar tijd alle 18+ bewoners van het dorp bezocht. Zij hebben geïnventariseerd wat de wensen en mogelijkheden zijn. Dit heeft in een digitale kaartenbak geresulteerd, waarop dorpsbewoners via het Duo een beroep kunnen doen. Via het Duo wordt de formele - en informele zorg zoveel mogelijk in kaart gebracht, met het Casus overleg (overleg met WelWoZo, Wijkverpleging, DBW en de gemeente) waarbij zij een actieve en coördinerende rol op de werkvloer hebben. Om te kunnen meten wat de preventieve werking van deze informele inzet vanuit Witteveen oplevert, hebben we samen met de Gemeente, Welzijn Midden Drenthe, het project dorpszorg Hooghalen en de Hanze Hogeschool de Impactmeter ontwikkeld. Om Naoberkracht en de inzet van het Duo te waarborgen, zullen we in 2024 gaan bekijken op welke wijze we dit belangrijke aspect kunnen behouden. Om dit voor het

dorp toekomstbestendig te houden, gaan we op korte termijn bekijken hoe we Naoberkracht zelfstandig kunnen laten voortbestaan.

Naoberkracht met ook een hoofdletter K !

Je bent met vakantie en krijgt een bericht dat je vader in het ziekenhuis zit en waarschijnlijk nog diezelfde avond geopereerd dient te worden aan zijn zojuist gebroken enkel. Wat gaat er dan gebeuren? Witteveen komt in actie! Moeders wordt direct opgevangen bij de burens met wie wij in contact staan. Zij regelen een bed in de woonkamer (vader kwam gelukkig naar huis), de hond wordt uitgelaten en later zelfs voor een langere periode bij een buurman ondergebracht, de boodschappen worden gedaan (net als in de gehele coronaperiode) en het huis wordt schoongehouden. Dan start er ook een app-groep "Buurtgenoten Hans". Hierin wordt hulp gevraagd en aangeboden. Dit hebben wij ervaren als iets unieks, dat een heel dorp zo kan samenkomen en voor elkaar klaarstaat. In één woord FANTASTISCH. Een dikke pluim voor het dorp Witteveen.

Met vriendelijke groet, Ron en Petra

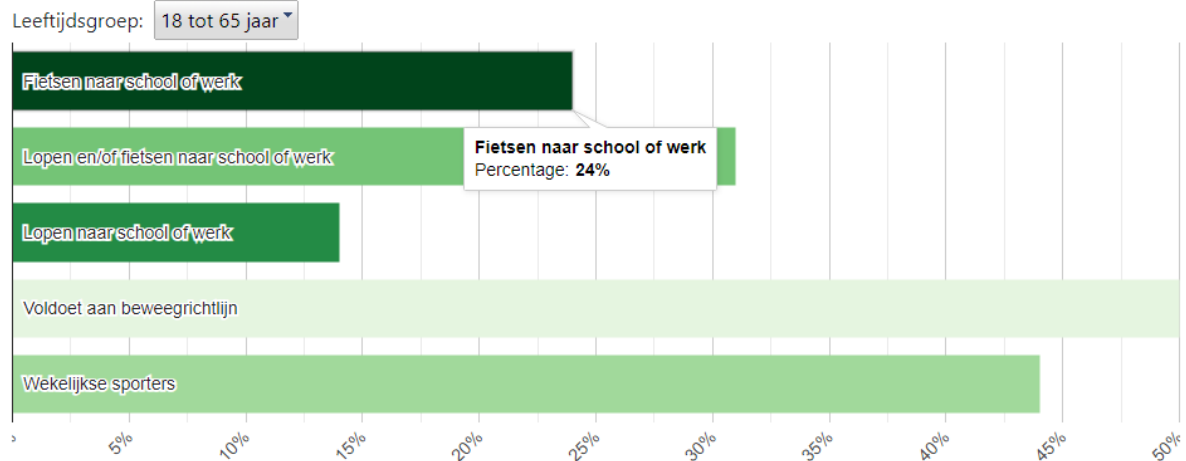
Naast individuele ondersteuning organiseert het Duo ook ontmoeting tussen de dorpsbewoners (uitbreiding van netwerken) zoals o.a. de Avondvierdaagse, Fietstochten, Uitjes, Activiteiten jaarkalender, Naobertaart etc. Inmiddels is het project "Naoberkracht" van 2016 in 2021 overgegaan in het project "Naberkracht 2.0" wat in 2024 afloopt.

In het kader van contact en ontmoeting is het Dorpsrestaurant "Gezelligheid" tot stand gekomen. Het restaurant wordt geheel door vrijwilligers gerund. Iedere eerste zaterdag van de maand was het restaurant tot voor kort geopend. Het restaurant bleek een groot succes. Door de intensieve voorbereiding, en uitwerking is voor een aangepaste werkwijze gekozen. Nu is gekozen voor 2 x in het najaar dorpsrestaurant "Gezelligheid" en 1 x een activiteit samen met het Dorpshuis, dit wordt op dezelfde manier in het voorjaar herhaald.

Jeugd

Een aantal jaren geleden is de jeugdsoos opgericht. Tijdelijk was er wat minder animo voor de jeugdsoos omdat de toenmalige jeugd de soos "ontgroeid" was. Tijdens de huisbezoeken van het Duo kwamen zij weer "nieuwe jeugd" tegen en in augustus 2019 is het weer nieuw leven ingeblazen. Het eerste idee was om de jeugd in twee groepen te splitsen. De jongere jeugd 11 tot en met 14 jaar en de 14+ groep. Voor de 14+ groep

kwam het niet geheel van de grond. De jongere groep, die elkaar ook meer op school treft, vond elkaar. In het kader van contact en ontmoeting, net als bij de ouderen, zijn de jongeren bijvoorbeeld naar de Huttenheugte geweest om te zwemmen, is er een escape room geweest en andere activiteiten. Voor deze groep is in De Tille ook een nieuw verblijf gekomen. De jeugdsoos, draait samen met de jeugdsoos van Balinge.

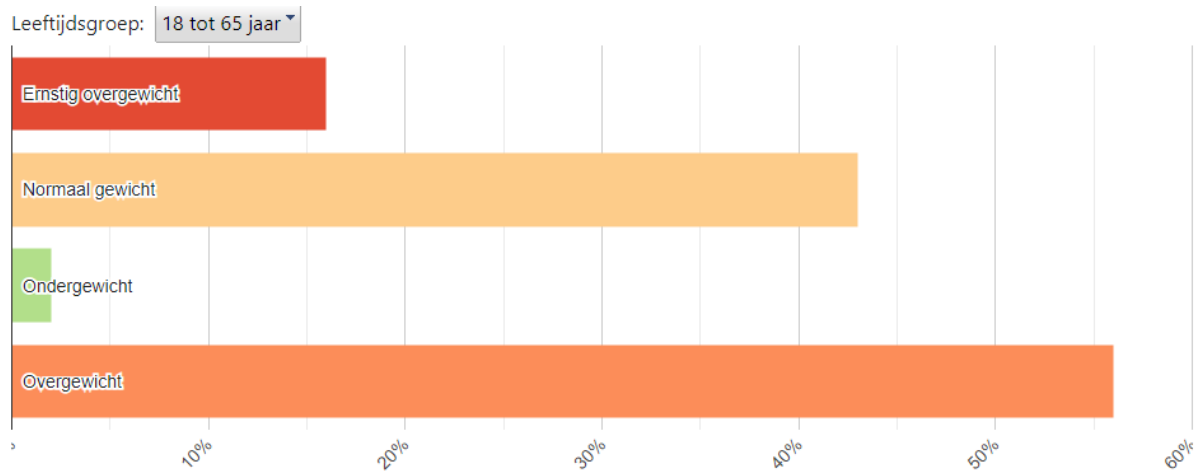

Bovenstaande grafiek toont de onderwerpen in de categorie 'Sporten en bewegen' uit de gezondheidsmonitor van het RIVM voor de buurt Witteveen.

Investeren in de jeugd

Al in 2017 hebben dorpsbewoners aangegeven dat zij zich zorgen maken over de toekomst van de jeugd (invloed van buiten door sociale media, alcoholgebruik en drugs). Daarom wordt op het terrein van "gezond zijn en blijven" gedacht aan activiteiten op het terrein van gezond eten en bewegen, gevaar van verslaving (alcohol, drugs, multi media....) dit gebeurt is samenspraak met Welzijnswerk Midden-Drenthe en met de wijkagent.

Gewicht

Bovenstaande grafiek toont de onderwerpen in de categorie 'Gewicht' uit de gezondheidsmonitor van het RIVM voor de buurt Witteveen. Hierbij wordt

In het kader van preventie wordt gekeken waar verder nog behoefte aan is. Dit gebeurt middels verschillende projecten en excursies die daarop aansluiten en waarbij nadrukkelijk de samenwerking wordt gezocht met verenigingen in ons dorp (Salto en Witteveense Boys).

Regioschool de Wenteling

Er is regelmatig contact met regioschool de Wenteling. Daarbij gaat het o.a. over samenwerkingsthema's zoals het actief organiseren van een buddyproject voor kinderen in groep 7/8 om de overgang naar het Middelbaar Onderwijs te vergemakkelijken. Daarnaast is het belangrijk dat de Regioschool voortdurend onder de aandacht van Witteveners wordt gebracht. Alleen op deze wijze kan ook in de toekomst aan leefbaarheid in ons dorp gewerkt worden; ons oude thema '**waar kinderen samen spelen, sporten en leren ontstaan levenslange netwerken**' is nog steeds actueel. Door o.a. dorpsbewoners actief te betrekken bij thema's in het onderwijs en presentaties van kinderen van de Wenteling in de Tille te laten plaatsvinden, hopen wij de regioschool actief onder de aandacht te kunnen blijven brengen.

Ook de deelname aan de 'Convenantgroep' (Gemeente Midden Drenthe, Kits Primair, dorpshuis de Tille, dorpshuis het Broekhoes, Plaatselijk Belang Broekstreek en Dorpsbelang Witteveen) is van groot belang. Deze

partners waken mee over het voortbestaan van de regioschool in het landelijke gebied.

Het dorpshuis

Een dorpshuis is voor een dorp als Witteveen van groot belang als zijnde de spil van het dorp. Het is een ontmoetingsplek waar de Tille zelf activiteiten voor organiseert (o.a. dorpscafé, klaverjassen, de dorpshuiskamer, de alleskunner) maar waar ook andere organisaties hun activiteiten kunnen ontplooiën (Salto, Naoberkracht, dorpsrestaurant Gezelligheit, clinics jeugd en de jeugdsoos). Kortom het dorpshuis is een ontmoetingsplek voor iedereen, jong, oud, kind, jongere, rijk, arm etc!

De huidige staat van het gebouw is van een dusdanige kwaliteit (lees achterstallig onderhoud) dat ingrijpen noodzakelijk is. Het Stichtingsbestuur is aan zet en aangezien de Tille een voorziening voor het gehele dorp is, ligt het in de rede dat alle inwoners betrokken worden bij het maken van plannen voor de Tille van de Toekomst.'

Vervoer en verkeer

Voor de leefbaarheid van het dorp zijn goede verbindingen van belang !

Toen in 2022 bleek dat de busverbinding tussen Westerbork en Hoogveen totaal zou verdwijnen is er samen met Plaatselijk belang van Nieuw-Balinge en de Broekstreek een overleg gestart wat geresulteerd heeft in de oprichting van een Buurtbus. Vanaf 12 december 2023 gaat de bus op werkdagen rijden tussen 07.00 – 19.00 uur. Dit betekent dat de schoolgaande jeugd op tijd op school kan zijn in Hoogeveen, of naar de aansluiting van de Hub in Zweelo (richting voortgezet onderwijs in Emmen). Niet alleen voor schoolgaande jeugd maar voor alle inwoners is dit vervoer te gebruiken. De duur van de dienstregeling is 90 min. Naar alle waarschijnlijkheid gaat de route lopen over de Talmaweg/ Gelpenberg. Er is een vereniging Buurtbus gevormd met een bestuur uit de drie deelnemende dorpen. Het is een experiment voor de duur van 2

jaar. Het zou goed zijn voor Witteveen als we zo'n openbaar vervoersvoorziening kunnen behouden voor ons dorp.

Witteveen een verkeersveilig dorp

Uit een enquête over de verkeersveiligheid (2019) bleek dat dorpsbewoners een grote onveiligheid ervaren. In grote delen van het dorp zijn geen fiets- en voetpaden. Kinderen (die nu op de fiets naar de regioschool in Balinge fietsen) en voetgangers (ook steeds meer rollator gebruikers en in de toekomst wellicht gebruikers van een scootmobiel), voelen zich daardoor zeer onveilig. Een werkgroep verdiept zich in deze problematiek, heeft overleg met Veilig Verkeer Nederland en de Gemeente Midden-Drenthe, en streeft er naar dat er meer veiligheid komt door het aanleggen van fietspaden en door het beïnvloeden van het rijgedrag van automobilisten.

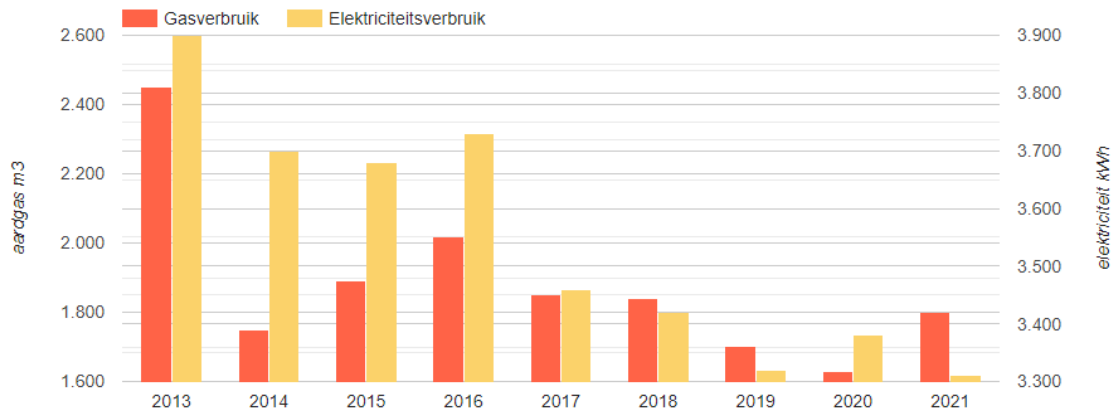
#	Kenmerk	Waarde	Waarde NL	Vershil	Vershil NL	Score
1	Gemiddeld KM afstand tot basisschool	4,30	0,70	3,60	0,69	5,25
2	Gemiddeld KM afstand tot huisartsenpraktijk	6,20	1,10	5,10	1,08	4,70
3	Gemiddeld KM afstand tot grote supermarkt	5,40	0,90	4,50	1,04	4,33
4	Gemiddeld KM afstand tot apotheek	6,20	1,30	4,90	1,28	3,83
5	Gemiddeld KM afstand tot huisartsenpost	19,60	6,50	13,10	4,32	3,04

De energietransitie in Witteveen

Ondanks het feit dat er een aantal bijeenkomsten zijn georganiseerd rondom dit onderwerp en er contacten zijn geweest met de energie coöperatie uit de Broekstreek over mogelijke samenwerking, lijkt er weinig animo in Witteveen om zich in te zetten voor het onderwerp “duurzaamheid en energie”. Met het zicht op de toekomst en toenemende eisen en wensen in het kader van duurzaamheid, lijkt het echter

noodzakelijk dat we ook in Witteveen hier meer aandacht aan gaan besteden.

Gas- en elektriciteitsverbruik woningen

Gemiddeld energieverbruik per woning per jaar in buurt Witteveen.

Samenvatting en conclusies

- Prioriteit geven aan woningbouw ten behoeve van jongeren,
- Transparantie m.b.t. het voortbestaan/voortgang Dorpshuis,
- Ontvlechting van Naoberkracht, zodat het zelfstandig kan doorgaan,
- Regioschool “De Wenteling” actief onder de aandacht blijven brengen,
- Blijven investeren bij de jeugd op het gebied van verslavingsgevoelige aspecten en gezondheid,
- Stimuleren van gebruikmaken van de gerealiseerde Buurtbus
- Energietransitie in alle aspecten meer op “de kaart” zetten.

N.b.

Alle in dit document gebruikte cijfers en grafieken zijn afkomstig van CBS & ESRI Nederland, kaartachtergrond van Stamen & OS